Przeciętny mieszkaniec naszego kraju posiada bardzo ogólną wiedzę na temat istniejących w Polsce nierzymskokatolickich wyznań chrześcijańskich. Jeszcze mniejszą ilością wiadomości dysponuje odnośnie polskich Kościołów protestanckich, do których zalicza się także - prezentowany niniejszym - Kościół Chrześcijan Baptystów, zwany także Kościołem baptystycznym. Gdyby chciał wzbogacić swą wiedzę w tym zakresie, sięgając do ogólnodostępnych słowników i leksykonów, natrafiłby na bardzo zdawkowe wiadomości. A przecież ogólnikowa informacja na ten temat musi rodzić niedosyt, bowiem **baptyści są uznawani za jedno z największych, jeśli nie największe, wyznanie protestanckie w świecie** , liczące około 100 milionów wiernych, w tym ponad 40 milionów dorosłych członków. Jest ono obecne na wszystkich kontynentach, odgrywa ważną rolę nie tylko w życiu religijnym naszego globu, lecz także w wydarzeniach o charakterze publicznym: społecznym, politycznym i kulturalnym. Wśród osób tej konfesji znaleźć można przywódców wielu państw (w tym także czołowych, jak USA czy Wielka Brytania), wybitnych naukowców (m.in. laureatów nagrody Nobla), działaczy filantropijnych bądź reformatorów życia społecznego. A zatem, wiedza na temat Kościoła baptystycznego wydaje się być istotnym elementem wiedzy o ważnym zjawisku społecznym, a zarazem wiedzy o współczesności w ogóle.Z powyższego względu powstał zamysł opublikowania niniejszego popularnego opracowania, które nieco szerzej niż pozostałe dostępne źródła, przedstawia w wielkim skrócie historię, teologię, organizację i zasadnicze formy działalności baptystycznej rodziny wyznaniowej, i to zarówno w wymiarze globalnym, jak i krajowym. Nade wszystko zaś podkreślić ma istotę wiary i działalności chrześcijan wyznania baptystycznego, którzy
przez blisko 400 lat swojej historii dokładali starań, aby Jezus Chrystus znany był każdemu człowiekowi jako osobisty Pan i Zbawca
.

Historia
Zarys historii światowego ruchu baptystycznego

Początki baptystów ściśle wiążą się z Reformacją jako ogólnoeuropejskim ruchem postulującym dogłębną odnowę chrześcijaństwa. Pierwsze zbory baptystyczne powstały w łonie jednego z jej angielskich nurtów, zwanego - z uwagi na dążenie do oczyszczenia (łac. purus: czysty) Kościoła ze średniowiecznych naleciałości - purytanizmem. Baptyści podobnie jak pozostali protestanci, zwolennicy Reformacji, pragnęli chrystianizmu opartego na nauce Biblii. **Chcąc odtworzyć nowotestamentowy model Kościoła doszli do przekonania, iż składać on się musi z ludzi posiadających osobistą, płynącą z wewnętrznego przeświadczenia, wiarę w Jezusa Chrystusa, ludzi przystępujących dobrowolnie do**

lokalnej wspólnoty chrześcijan i przyjmujących w sposób świadomy chrzest jako zewnętrzne wyznanie ich wiary. Dlatego też odrzucili wizję Kościoła jako organizacji przymusowej, do której przystępuje się automatycznie, na mocy tradycji, utartego zwyczaju . Zakwestionowali także chrzest niemowląt jako praktykę nie posiadającą oparcia w Biblii. Zrozumieli, iż Pismo Święte za chrześcijan uznaje osoby, które usłyszały Ewangelię czyli Dobrą Nowinę o Bożym ratunku od duchowej śmierci, przyjęły ją, świadomie uwierzyły jej i trwają w niej. Dlatego też i chrzest (podobnie jak i inne czynności kościelne), aby nie był czczym rytuałem, udzielany być musi człowiekowi świadomemu jego znaczenia. Z uwagi na takie pojmowanie chrześcijaństwa, baptyści poczęli formować własne zbory, złożone wyłącznie z osób wierzących, gdzie wszyscy wyznawcy posiadają równy status i jednakowe prawo głosu w sprawach gminy kościelnej. Tym samym przywrócili praktykowany w Kościele czasów apostolskich chrzest dorosłych, dzięki czemu przylgnęło do nich przezwisko baptystów - "chrzcicieli" (od greckiego baptidzo - chrzcić).

Najwcześniejszy zbór baptystów powstał ok. roku 1612 w Londynie, założony przez powracających z wygnania emigrantów angielskich, którzy w wyniku własnych poszukiwań - a także kontaktu z gminą wywodzącą się z powstałego w pierwszej połowie XVI wieku pokrewnego baptystom ruchu anabaptystycznego - postanowili utworzyć na ziemi brytyjskiej **zbór świadomych chrześcijan ochrzczonych na wyznanie wiary**
. Stopniowo zaczęło przybywać nowych społeczności tego typu. Jednakże szczególny wzrost liczby zborów baptystycznych zaczął się z chwilą powstania Rzeczypospolitej Angielskiej. **Forma ich pobożności - odwołująca się bezpośrednio do Ewangelii, pozbawiona rytualizmu, odrzucająca hierarchiczność życia kościelnego, popierająca demokratyzm w gminie wierzących, bazująca na konieczności indywidualnego, opartego o swobodny wybór, kontaktu z Bogiem, oferująca nową wizję stylu życia, podkreślającą odpowiedzialność wierzącego bezpośrednio przed Bogiem, zalecającą samodyscyplinę, oszczędność, gospodarność, zaradność - bardzo mocno przemawiała do współczesnych**
. Tylko w okresie lat 1640 - 1660 ilość zborów baptystów w Anglii wzrosła z kilkudziesięciu do ok. 300. Baptyzm przyjmowali wówczas także oficerowie i żołnierze armii Republiki, zaś sam Lord Protektor, Oliwer Cromwell, sprzyjał baptystom, ustanawiając m.in. kapelanów wojskowych tego wyznania. Wśród wybitnych baptystów brytyjskich omawianego okresu wymienić można
Johna Bunyana
, słynnego pisarza, autora m.in. znanej powieści alegorycznej pt. Wędrówka pielgrzyma i **Johna Miltona**
, wybitnego poety, autora sławnego poematu Raj utracony.

Po przywróceniu monarchii angielskiej baptyści stanęli pod pręgierzem prześladowań z powodu swych przekonań religijnych. Wielu z nich trafiło do ciężkich więzień, podlegało karom cielesnym bądź grzywnom. Pomimo wielkich przeciwności występowali z żądaniem przyznania wolności sumienia i wyznania wszystkim ludziom, także - co było nowością w tamtych czasach

- osobom niewierzącym. **Niezłomna walka o swobodę przekonań stała się cechą charakterystyczną ruchu baptystycznego** , który zarówno w krajach gdzie stanowił mniejszość, jak i większość, zabiegał o wolność światopoglądową dla wszystkich, a nie tylko dla siebie. Z tych samych powodów baptyści popierali procesy demokratyzacyjne w wielu państwach.

Prześladowania z powodów religijnych stanowiły istotny impuls wychodźstwa do Nowego Świata. Również baptyści udawali się na ziemię amerykańską by swobodnie praktykować swoją wiarę. Jednakże pierwszy amerykański zbór baptystów założony został pod przywództwem człowieka, który do poglądów baptystycznych doszedł na skutek obserwacji praktyki religijnej w koloniach Nowej Anglii. Sprzeciwiając się religii urzędowej, przyjmowanej przez obywateli automatycznie i egzekwowanej przez władze cywilne, pod wpływem lektury Nowego Testamentu zrozumiał, że Kościół według wzorca biblijnego jest dobrowolnym zrzeszeniem wyznawców łączących się swobodnie w zbory w oparciu o swoje przekonania, bez jakiejkolwiek ingerencji państwa. Roger Williams, bo o nim mowa, wykupiwszy od traktowanych przezeń po partnersku Indian ziemię, założył kolonię Rhode Island, gdzie po raz pierwszy w dziejach ludzkości założył państwo gwarantujące wolność sumienia i wyznania wszystkim mieszkańcom. Uznał, iż władze administracyjne nie mają prawa wkraczać w dziedzinę światopoglądu swych obywateli, który jest ich wyłączną sprawą. Wprowadził zatem praktyczny rozdział Kościołów od państwa. W stolicy Rhode Island, Providence, Williams założył w 1639 r. pierwszy amerykański zbór baptystyczny.

Rozwój amerykańskiej części ruchu na dobre nastąpił w XVIII stuleciu. W celu popierania akcji zakładania nowych zborów w roku 1707 powstał Filadelfijski Związek Baptystów. Jako pierwsze stowarzyszenie społeczności baptystycznych w Ameryce propagował zasady Ewangelii zwłaszcza wśród pionierów kolonizacji prącej ku Zachodowi. W tym to środowisku przekonania baptystyczne natrafiły na bardzo dobre przyjęcie. Jednakże prawdziwy rozkwit baptyzmu amerykańskiego datuje się na okres tzw. wielkiego przebudzenia w Nowej Anglii, w latach poprzedzających bezpośrednio północnoamerykańską rewolucję. Na skutek wielkiego ożywienia religijnego dziesiątki tysięcy osób dotychczas obojętnych dla spraw wiary przyjmowało Ewangelię, przystępowało do społeczności baptystycznych, spontanicznie zakładało nowe zbory, tworzyło szkoły, ośrodki opieki i pomocy charytatywnej, wydawnictwa i wyższe uczelnie. Zawsze bowiem, gdzie pojawiali się baptyści, obok gminy kościelnej zabiegali o powstanie zakładu oświatowego oraz pracy diakonijnej. Słowo Boże oznaczało dla nich wieść o zbawieniu, które obejmuje całego człowieka, nie tylko sferę religijną, lecz także intelektualną i bytową. Stąd rozwój szkolnictwa i opieki zdrowotnej stanowił przedmiot stałej troski baptystów, i dotyczyło to zarówno ich misji krajowej jak i zagranicznej.

W czasie wielkich przeobrażeń doby amerykańskiej rewolucji baptyści czynnie włączyli się w wir przemian. Sprzyjali dążeniom stanów do suwerenności - podpis baptysty widnieje na

Deklaracji Niepodległości, poparli konstytucję; co więcej, ich upór w dużym stopniu zadecydował, że Konstytucja USA zawiera zapis przesądzający istnienie amerykańskiego systemu rozdziału Kościoła od państwa.

Zaangażowanie w sprawy publiczne zbiegło się z wielką ekspansją duchową: o ile w wigilię rewolucji na ziemi amerykańskiej istniało ok. 500 zborów baptystycznych, to w dwadzieścia lat później ich liczbę szacuje się na około 1200. Towarzyszy temu rozwój instytucji służących celom propagandowym, edukacyjnym i dobroczynnym. W 1824 r. powołane zostaje American Baptist Publication Society, w 1832 r. powstaje American Baptist Home Mission Society, w tym okresie tworzy się szereg związków traktatowych, towarzystw biblijnych (np. American and Foreign Bibie Society 1837), uniwersytety i kolegia, by tylko wymienić Brown University w Rhode Island (1764) czy University of Chicago (1890). Jednocześnie wyraźnie zaznaczają się wewnątrzbaptystyczne tendencje integracyjne: obok tradycyjnych lokalnych związków międzyzborowych (associations) tworzą się wielkie - zrzeszające na zasadzie dobrowolności - konwencje i unie baptystyczne, liczące wiele setek i tysięcy zborów, a także setki tysięcy, a nierzadko, miliony członków indywidualnych.

Przełom XVIII i XIX wieku zapoczątkował dynamiczny rozwój baptystycznych zamorskich działań misyjnych. W r. 1792 powstało Angielskie Baptystyczne Towarzystwo Misyjne, prowadzące pod kierownictwem pierwszego w świecie protestanckim misjonarza zamorskiego Williama Carey działalność w Indiach. Z kolei w r. 1793 David George rozpoczął wyprawę afrykańską, zaś na początku XIX stulecia Adoniram Judson i Luther Rice zapoczątkowali amerykańską misję w Birmie. Nazwisko Timothy Richarda związane jest z ówczesnym misjonarstwem baptystycznym w Chinach. Rozwój zborów baptystów przełamywał bariery kulturowe i rasowe. Dla przykładu: misji w wielkich miastach Ameryki Północnej towarzyszyła przeprowadzana z powodzeniem misja pośród ludności wiejskiej, zaś wiele zborów uformowała ludność murzyńska. W latach 1850-1900 ilość Murzynów wyznania baptystycznego w USA wzrosła z 700.000 do 1 miliona osób. Przyczynia się do tego udział przedstawicieli Kościoła w ruchu przeciwko niewolnictwu oraz dyskryminacji rasowej. Symbolem takiej postawy stał się w późniejszym okresie czarny pastor baptystyczny, laureat pokojowej Nagrody Nobla, Martin Luther King.

Wiek XIX przynosi szeroką ekspansję ruchu baptystycznego w skali globalnej. Poza tradycyjnymi centrami, jak Anglia i Stany Zjednoczone, gdzie baptyści potężnieją tak w liczbach, jak i w stopniu oddziaływania na społeczeństwo (wśród wybitnych przedstawicieli ruchu tego okresu wspomnieć należy najsłynniejszego kaznodzieję protestanckiego XIX stulecia, C.H. Spurgeon'a, pastora londyńskiego Metropolitan Tabernacle, oraz przywódcę Partii Liberalnej, premiera Wielkiej Brytanii Davida Lloyd-George'a, a także amerykańskich teologów baptystycznych Augustusa Stronga, Waltera Rauschenbuscha, Harry Emerson-Fosdick'a), powstają nowe ośrodki baptyzmu. W 1831 r. formują się pierwsze zbory w

Australii, w 1854 r. w Nowej Zelandii, w' 1834 r. powstaje zbór w Hamburgu, skąd za sprawą Niemca J.G. Onckena dotrze do krajów Europy Wschodniej: 1844 - Austrii, 1858 - Polski, 1867 -Rosji. W tym też okresie baptyści pojawiają się m.in. w Skandynawii, Francji, Włoszech i Hiszpanii. W roku 1860 w Japonii, 1880 w Brazylii. Szeroką ekspansję prowadzili zwłaszcza w Imperium Rosyjskim, na którego terytorium po dziś dzień baptyści stanowią największe wyznanie protestanckie.

Na skutek wspomnianych wcześniej tendencji dośrodkowych, w roku 1905 w Londynie powołany zostaje Światowy Związek Baptystów, organizacja oparta na zasadzie dobrowolności, zrzeszająca zbory i stowarzyszenia zborów baptystycznych z całego świata, nie posiadająca - co trzeba mocno zaznaczyć - władzy zwierzchniej nad jej członkami. Jej celem jest wspieranie braterstwa i współpracy pomiędzy baptystami całego świata, krzewienie ich zasad i popieranie wolności religijnej dla wszystkich wyznań, jako jednego z naczelnych dążeń baptystów. Istotną dziedziną działalności Związku jest pomoc humanitarna dla krajów poszkodowanych przez wojny lub klęski żywiołowe. Podobne zadania stawia przed sobą Europejska Federacja Baptystów, jednocząca krajowe Kościoły baptystyczne na Starym Kontynencie.

Największym skupiskiem baptystów są obecnie Stany Zjednoczone Ameryki (ok. 31 mln). Wśród szeroko znanych przedstawicieli współczesnego baptyzmu amerykańskiego wymienić można: wybitnego kaznodzieję Billy Grahama, historyka Kościoła Kennetha Scotta Latourette, teologa Carla Henry, filantropa J.D. Rockefellera, kosmonautę Jamesa Irwina, kandydata do prezydentury pastora Jassie Jacksona oraz czterech prezydentów USA, w tym także obecnie urzędującego. Poza Ameryką Północną duże społeczności baptystyczne istnieją w Indiach (1,5 mln), Nigerii (ok. 1 mln), Brazylii (1,5 mln), Korei Południowej (400 tys.), Wielkiej Brytanii (250 tys.), państwach b. ZSRR (250 tys.), na Filipinach (200 tys.). W rozbiciu na kontynenty ich statystyka przedstawia się w przybliżeniu następująco: Afryka - 2,5 mln, Azja 3 mln, Ameryka Centralna i Wyspy Karaibskie 0,5 mln, Europa i Bliski Wschód 700 tys., Ameryka Północna 31 mln, Ameryka Południowa 2 mln.

Obecnie Światowy Związek Baptystów (ŚZB), zrzeszający na zasadzie dobrowolności unie zborów baptystycznych, skupia około 40 milionów dorosłych członków, co - przy zastosowaniu zasad obliczania ogólnej ilości wiernych (dzieci, rodziny znajdujące się pod opieką duszpasterską Kościoła, sympatycy) stosowanych np. przez Kościół Rzymskokatolicki - wynosi około 100 milionów wiernych. Zaznaczyć jednak trzeba, że w istocie liczba ta jest jeszcze wyższa, z uwagi na fakt, iż poza ŚZB działa nie zrzeszona w Związku dość duża liczba innych zborów i organizacji baptystycznych.

Zarys historii ruchu baptystycznego w Polsce

Początki ruchu baptystycznego w Polsce datują się na rok 1858, kiedy to w Adamowie pod Warszawą grupa czytelników Biblii spontanicznie postanowiła przyjąć chrzest na wyznanie wiary i utworzyć wzorowany na Nowym Testamencie zbór złożony z osób świadomie wierzących. W pierwszym stadium rozwoju tzn. do początku lat 20. obecnego stulecia, baptyzm rozprzestrzeniał się głównie wśród zamieszkałej na ziemiach polskich ludności niemieckiej. Po tej dacie zaczął zyskiwać coraz szersze przyjęcie wśród Polaków, zwłaszcza na ówczesnych wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej. W okresie międzywojennym istniały dwa związki baptystyczne: niemiecki i słowiański, skupiające wspólnie u progu II wojny światowej ponad 17.000 dorosłych członków, co ogółem tworzyło społeczność liczącą około 50.000 wiernych. Pod koniec lat trzydziestych wspomniane związki wyraziły wolę utworzenia wspólnego Kościoła Ewangeliczno-Baptystycznego w RP. Istniało wówczas 100 zborów, działało związane z baptystami Towarzystwo Wydawnicze "Kompas", szpital Betlejem w Łodzi, ochronka dla dzieci w Brześciu Litewskim, dom starców w Narewce oraz Seminarium Teologiczne w Łodzi. Od roku 1925 ukazywał się organ prasowy, miesięcznik "Słowo Prawdy". W okresie poprzedzającym odzyskanie niepodległości oraz w II Rzeczypospolitej byt prawny społeczności baptystycznych opierał się na przepisach tolerancyjnych wydanych przez władze zaborcze.

Wojna przyniosła baptystom w Polsce olbrzymie straty, tak pod względem ilości wiernych, których duża liczba zginęła w trakcie działań okupacyjnych i wojennych bądź znalazła się poza nową granicą państwa, jak i w wymiarze materialnym. Po wojnie na nowym terytorium polskim znajdował się niepełny tysiąc wyznawców. Zniszczeniu i dewastacji uległo wiele kaplic i domów zborowych, archiwa kościelne, biblioteki i wiele nakładów książek. W okresie okupacji baptyści wraz z pokrewnymi wyznaniami protestanckimi działającymi w Generalnej Guberni wchodzili w skład Związku Nieniemieckich Wolnokościelnych Zborów Ewangelickich, kontynuując w ten sposób swój byt prawny.

W roku 1946 ukonstytuowany po zawierusze wojennej ponownie Kościół baptystyczny uzyskał ze strony państwa uznanie w drodze administracyjnej. W Polsce istnieje współcześnie (dane z r. 2004) 76 zborów, zrzeszających około 4500 ochrzczonych dorosłych, otaczających ponadto opieką duchową drugie tyle osób, gdzie funkcje duszpasterskie wykonuje ok. 80 duchownych. Kościół prowadzi Dom Opieki w Białymstoku, dwa seminaria teologiczne, przygotowujące kadry dla pracy kościelnej. Kandydaci na duchownych Kościoła kształcą się również w Sekcji Ewangelickiej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Jego organem prasowym jest miesięcznik "Słowo Prawdy". Pod tą samą nazwą działa wydawnictwo kościelne. Siedziba naczelnych władz Kościoła mieści się w Warszawie, przy ul. Waliców 25.

Kościół jest członkiem Światowego Związku Baptystów, Europejskiej Federacji Baptystów oraz Polskiej Rady Ekumenicznej. Sytuację prawną Kościoła baptystycznego w naszym kraju reguluje ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP (Dz. U. Nr 97 / 1995 r., poz. 480, z późn. zm.).

Doktryna

Baptystyczna nauka wiary w samym zamyśle winna być tożsama z nauką Biblii. Stąd też źródłem jej treści jest Słowo Boże zawarte w Piśmie Świętym. Baptyści głęboko pragną, by także praktyka ich Kościoła odzwierciedlała ponadczasowe treści Słowa Pańskiego, "które jest Prawdą". Poniżej, w sposób bardzo ogólny, naszkicowano elementy doktryny wyznawanej i krzewionej przez zbory baptystyczne. Większość z nich jest wspólnym dziedzictwem wiary Kościołów wyrosłych z Reformacji, niektóre zaś stanowią konfesyjną odrębność baptyzmu.

Biblia jako najwyższy autorytet chrześcijanina

Zasadniczą cechą doktryny baptystycznej jest szczególnie mocne wy akcentowanie nadrzędnej roli Biblii jako Słowa Bożego Starego i Nowego Przymierza w kształtowaniu nauki i praktyki chrześcijańskiej. Temu podejściu baptyści zawdzięczają swoją specyfikę wyznaniową, bowiem z przesłania biblijnego starają się wywodzić wszystkie elementy swojej wiary i działalności. A zatem to nie chrzest - jak głosi obiegowa, a mylna opinia - jest podstawowym punktem ich nauki i praktyki. To szacunek dla Słowa Bożego - żywego i pełnego Objawienia Bożego danego nam w Biblii, prowadzi chrześcijan wyznania baptystycznego do przekonań, z jakich są znani, w tym także - co należy podkreślić: między innymi - chrztu. Udzielają oni chrztu osobom wierzącym przez zanurzenie, bowiem są przeświadczeni, że tak uczy Biblia; głoszą usprawiedliwienie z łaski przez wiarę, bo są przekonani, że tak uczy Biblia; podkreślają konieczność rozdziału Kościoła i państwa, bo takie - ich zdaniem - jest stanowisko Biblii, itd. Postulowana przez baptystów zasada nadrzędności Biblii w chrześcijaństwie znajduje także wyraz w fakcie, iż nie posiadają oni ksiąg wyznaniowych czy symbolicznych, oficjalnych urzędów ani autorytetów prorockich, które by posiadały charakter bezwzględnie wiążący bądź ostateczny. Przez wieki teologowie baptystyczni, indywidualnie bądź poprzez reprezentację zborów, na piśmie wyrażali deklaracje swych zasad, które nigdy nie stanowiły sztywnej normy wiążącej, będącej kryterium prawowierności.

Biblia traktowana jako zbawienna wieść Boga dla człowieka, zawsze była traktowana przez chrześcijan baptystów jako norma zawierająca konkretne, a zarazem niezbędne zasady, którymi mają się kierować wierzący we wszystkich sferach życia. Stopień klarowności i szczegółowości tekstu natchnionego, przy całej różnorodności zawartych tam form, daje poznanie wystarczające, by realizować Boże zamiary wobec wyznawcy Chrystusa. Biblia jest zatem spolegliwa, niezbędna i niezastąpiona jako przewodnik życia duchowego. Wszystkie inne źródła mogą być pożyteczne i pomocne, lecz nie mogą nic dodać do orędzia biblijnego, które jest zupełne i ostateczne.

Z powyższych stwierdzeń wynikają kolejne konsekwencje. Po pierwsze, każdy wierzący ma

prawo i obowiązek osobiście poznawać Słowo Boże. Po drugie, całe życie Kościoła powinno się budować na Słowie Bożym i być nim przepojone. Po trzecie, wszelkie nauczanie i praktyka kościelna winna być nieustannie konfrontowana z Pismem Świętym, a to co jest z nim sprzeczne - eliminowane z życia społeczności ludzi wierzących, jako rzeczywistość pozbawiona mandatu Bożego.

Baptystyczne przekonanie o potrzebie indywidualnej lektury Biblii i konieczności wyrobienia sobie indywidualnego zdania w sprawach wiary zakłada zasady, które baptyści krzewili w biegu stuleci: każdy dorosły człowiek posiada prawo wyboru światopoglądu - przekonania każdego człowieka zasługują na szacunek. Przeświadczenie co do tych wartości kształtowało baptystyczną koncepcję wolności sumienia, rozdziału Kościoła i państwa, a także teologię zbawienia, zboru i chrztu.

Jezus Chrystus jako jedyny Pośrednik

Głównym przedmiotem orędzia biblijnego jest los człowieka, jego sytuacja w przeszłości i obecnie, charakter i zamysły Boga oraz historia, a także przyszłość stosunków między Bogiem a człowiekiem. Opisując położenie człowieka, Pismo Święte wskazuje, że rodzaj ludzki na skutek swojej wolnej decyzji porzucił stan bliskiej, intymnej i szczęśliwej relacji z Bogiem. Obecnie doświadcza on skutków tego kroku: braku spełnienia, beznadziejności, chorób i na koniec - śmierci. Sprzeciw wobec Boga, bunt wyrażony przez naszych protoplastów - opisany na kartach Biblii w scenerii Edenu - pokalał nas tak, że nastąpiło zupełne zerwanie naszej więzi z Bogiem i popsucie relacji z otoczeniem. Przyczynę tego stanu rzeczy Pismo Święte określa mianem grzechu.

Człowiek sam nie może odmienić swojej sytuacji. Potrzebna była miłosierna inicjatywa Boga, który jako Ojciec i Syn i Duch Święty, zapragnął odnowić wspólnotę z człowiekiem, wspólnotę przez ludzkość jednostronnie zerwaną. Boże działanie, realizowane przez wieki w łonie narodu żydowskiego, swą kulminację znalazło w Jezusie Chrystusie, w którym - nadnaturalnie poczętym z Boga i narodzonym z Marii Panny - spotkała się natura Boska i ludzka. Tak przygotowany do przyprowadzenia człowieka na powrót do Boga, Jezus Chrystus z determinacją, w postawie posłuszeństwa wobec zbawczej woli Ojca, zdecydował się na śmierć krzyżową, by wziąć na siebie winę obciążającą nas wszystkich. Pozwolił, by nasz grzech przybił Go do krzyża, by zadał Mu śmierć. Pan przelał za nas swą niewinną krew - usunął w ten sposób leżącą między nami a Bogiem nieprzekraczalną przeszkodę naszego sprzeciwu i związanej z nim winy. Złożony w grobie, zmartwychwstał trzeciego dnia, by objawić swe zwycięstwo i moc nad śmiercią, by przetrzeć drogę dla nas.

Dla baptystów Jezus Chrystus jest jedynym Panem i Zbawcą, Tym, który jest drogą do Ojca,

przebłaganiem za grzechy nasze, naszym jedynym Orędownikiem przed Ojcem. Bez Chrystusa nie ma dla nas duchowego ratunku, duchowej odnowy. Dlatego też cała pobożność chrześcijańska winna się na Nim koncentrować. On jest najdoskonalszym objawieniem Boga w Trójcy Świętej jedynego. On jest najwyższym wzorcem postawy miłej Bogu. Jego dzieło jest doskonałe i wystarczające. Dlatego doktryna baptystyczna odrzuca potrzebę jakichkolwiek innych pośredników obok Chrystusa. Jedynie On zasługuje na chwałę z uwagi na swą bezgrzeszność i wierność przyjętej na siebie misji. Wszyscy inni, którym usiłuje się przypisać taką rolę, choć wiele jest między nimi osób zasługujących na szacunek i uznanie, nie mogą być nawet przyrównani do Jedynego Syna Bożego, który dał nam poznać Ojca w Duchu Świętym.

Zbawienie jako dar Boży

Baptyści wraz z innymi Kościołami wyrosłymi z Reformacji głoszą biblijną naukę o usprawiedliwieniu grzesznego człowieka z łaski Bożej przez wiarę. Oznacza ona, iż zbawienie wiernego następuje nie dzięki jego zasługom, dobrym uczynkom - które nie mogą zmienić jego natury, bo jest on wraz z całą ludzkością skalany - lecz dzięki łaskawości Pana dokonuje się w oparciu o Boży czyn zbawczy, z dobrodziejstw którego możemy skorzystać wyłącznie przez ufną wiarę. Przez wiarę, będącą całkowitym zdaniem się na Boga i zwróceniem się ku temu co Bogu miłe, człowiek może przyswoić sobie wszystkie owoce, błogosławieństwa i skutki przebłagalnej ofiary Krzyża, a także czerpać duchową moc ze zwycięstwa przyniesionego przez zmartwychwstanie.

Ustawicznym dążeniem baptyzmu jest odnoszenie tej ogólnie ujętej nauki do indywidualnego człowieka. Baptyści konfrontują Ewangelię czyli Dobrą Nowinę o zbawieniu jako niezasłużonym darze oferowanym człowiekowi, z poszczególną jednostką. Każdy musi sam stanąć twarzą w twarz wobec miłosiernej propozycji Boga, przemyśleć ją i na nią odpowiedzieć. Nie wystarczy ogólnie zaakceptować, zgodzić się z biblijną nauką o zbawieniu, które jest darem. Należy je świadomie przyjąć i wiedzieć o tym, iż dopiero od momentu dojrzałej decyzji pójścia za Bożym wezwaniem i związanego z tym działania Ducha Świętego, człowiek staje się chrześcijaninem. Ruch baptystyczny zawsze bardzo mocno akcentował tę zasadniczą prawdę: życie chrześcijańskie zaczyna się od momentu uwierzenia, zaufania Bogu przez świadomego człowieka. Chrześcijaninem człowiek staje się poprzez przyzwolenie na Boże działanie w swoim życiu. Baptyści uznają, że Bóg szanuje naszą wolną wolę i wstępuje do naszego serca wtedy, gdy tego pragniemy. Nie przychodzi do człowieka gwałtem, nie czyni tego wbrew jego woli. Stąd dla baptyzmu, chrześcijanami są ludzie dokonujący wyboru pójścia za Jezusem. Nie można być chrześcijaninem na skutek samego faktu urodzenia się w rodzinie religijnej, urodzenia się w kraju uchodzącym za chrześcijański czy uczestniczenia w określonym obrzędzie lub rytuale. Początek życia chrześcijańskiego następuje jako rezultat wyboru.

A zatem baptyści dokładają starań, by jak największa ilość ludzi zapoznała się z propozycją składaną przez Boga w Ewangelii, aby następnie ustosunkowali się doń i - jeśli zechcą, a

respektowana jest tutaj zasada bezwzględnej wolności sumienia - przyjęli ją i stali się chrześcijanami. W oparciu o Pismo Święte wierzą, że decyzja o przyjęciu Ewangelii staje się u człowieka szczerze wierzącego i ufającego Bogu, początkiem głębokiej życiowej przemiany. Na skutek ukierunkowania się na Boga zmienia się hierarchia wartości osoby wierzącej, jej styl życia a nade wszystko, świat idei i przeżyć czyli dusza. Zjawisko to Biblia określa mianem "nowonarodzenia", "narodzenia z Boga", "narodzenia z wysoka", i traktuje je jako Boży zamysł wobec nas wszystkich. Nowonarodzenie jest bezpośrednim skutkiem przyjęcia zbawienia. Bez nowonarodzenia, bez przemiany duchowej wierzącego, nie można mówić o chrześcijaństwie. Rzeczywistość ta stanowi pierwszy etap życia duchowego. Jednocześnie wprowadza ona chrześcijanina w proces rozwoju i dojrzewania duchowego. Elementami decydującymi o prawidłowym wzroście chrześcijanina jest regularna lektura Pisma Świętego, modlitwa, dzielenie się swą wiarą i podleganie opiece duszpasterskiej dostępnej w zborze chrześcijańskim. Człowiek wierzący jest świadom, iż przed Bogiem odpowiada za postępy w wierze i moralności. Dlatego też odwraca się od swoich grzechów i słabości, wyznaje je Bogu w modlitwie i podejmuje trud niepowracania do nich. Dużą pomocą w rozwoju duchowym jest bliska więź z dojrzałymi chrześcijanami oraz regularny kontakt z duszpasterzem. Kościół baptystyczny odrzuca zwyczaj tzw. spowiedzi usznej. Uznaje bowiem, iż duchowni nie posiadają władzy odpuszczania grzechów, która jest wyłączną domeną Boga. Wyznawanie grzechów bezpośrednio Jemu dokonywane przez człowieka świadomego Jego miłości i bliskości jest najlepszym sposobem na zerwanie ze słabościami i wadami. Jednocześnie omawiany proces powinien się dokonywać w Kościele jako wspólnocie ludzi świadomie wierzących i duchowo "na nowo narodzonych", wrażliwych na sprawy wiary i przyjaźnie nastawionych do duchowych potrzeb swych bliźnich. Ludzie świadomie wierzący posiadają bowiem pewność, że dzięki Bożemu miłosierdziu i żywej wierze mają udział w zbawieniu, które rodzi w sercu taką radość i pokój, jakiej ten świat nie zna.

Kościół jako wspólnota wierzących

Ruch baptystyczny powstał w następstwie poszukiwań nowotestamentowego modelu Kościoła. Pierwsi baptyści obserwując życie współczesnych im Kościołów, zrzeszających bez różnicy osoby wierzące, jak i religijnie obojętne, skupiających zarówno ludzi, którym zależy na realizacji ideałów Bożych, jak i ludzi pozostających w strukturze kościelnej z racji bezrefleksyjnie przyjmowanej tradycji, postanowili - wzorem Kościoła apostolskiego - tworzyć zbory złożone wyłącznie z osób świadomie pragnących żyć życiem wiary. Z kart Biblii wyczytali również, że sposobem włączenia do Kościoła w jego lokalnym wymiarze, włączenia do zboru, jest chrzest osoby deklarującej przystąpienie do społeczności wierzących. Koncepcja gminy kościelnej jako wspólnoty wierzących ochrzczonych na wyznanie wiary, stała się specyfiką baptystów. Uznaje ona jednocześnie, że zbór lokalny jest jedyną posiadającą biblijny mandat manifestacją Kościoła powszechnego - wszystkie inne struktury o charakterze ponadzborowym mają charakter pomocniczy, wtórny. Wizja ta zakłada, że zbór miejscowy jest zupełnym, wyposażonym przez Boga we wszystkie dary, Kościołem. Jednakże trzeba dodać, że dla baptystów, wizja ta nigdy nie oznaczała izolacjonizmu, polegającego na unikaniu więzi z innymi zborami. Wręcz przeciwnie, od samego początku podkreślali konieczność współpracy międzyzborowej, tworzyli związki zborów, chętnie też współpracowali z innymi chrześcijanami, pozostającymi z nimi w jedności w zakresie zasadniczych prawd wiary.

Ruch baptystyczny bardzo mocno i zdecydowanie od samego początku podkreślał konieczność oddzielania Kościoła i państwa. Uznawał bowiem, że obywatelom nie można narzucać jakiejkolwiek religii bądź ideologii. Stąd jego przedstawiciele aktywnie walczyli o wolność sumienia dla wszystkich i domagali się wyraźnego oddzielenia organizacji religijnych od struktur państwowych.

Baptyści - podobnie jak pozostali protestanci - uznają, iż Chrystus ustanowił dla Kościoła dwa podstawowe obrzędy (sakramenty, ustanowienia): chrzest i Wieczerzę Pańską czyli Komunię. Chrzest udzielany jest osobom świadomym, deklarującym osobistą wiarę w Chrystusa, pragnącym uzyskać członkostwo w zborze. Praktykowany w formie nowotestamentowej, przez całkowite zanurzenie w wodzie, symbolizuje utożsamienie się osoby chrzczonej ze śmiercią, pogrzebem i zmartwychwstaniem Jezusa Chrystusa, czyli podstawowymi faktami zbawczymi. Wieczerza Pańska udzielana jest wiernym pod obiema postaciami, chleba i wina, i posiada charakter pamiątki ofiary Krzyża. Zarówno chrzest jak i Wieczerza Pańska nie udzielają osobom je przyjmującym sakramentalnej łaski, ani nie są źródłem życia duchowego. Są to czynności symboliczne, znaki uświadamiające nam znaczenie najistotniejszych prawd wiary - chrzest symbolizuje śmierć, pogrzeb i zmartwychwstanie Pańskie i nasze z Nim zespolenie. Wieczerza przypomina cenę jaką Chrystus zapłacił za nasze odkupienie: złożył swe ciało i krew jako okup.

Zbory baptystów uznają istnienie dwóch urzędów w Kościele: urzędu prezbitera (pastora, duszpasterza) oraz urzędu diakona (funkcja pomocnicza w zakresie zarządzania zborem oraz działalności opiekuńczej i charytatywnej). Duchowni Kościoła oraz diakoni nie są zobowiązani do życia w stanie bezżennym. Co więcej, osoba sprawująca urząd w Kościele, a spełniająca rzetelnie swe obowiązki małżeńskie i rodzinne, jest zachęcającym wzorcem realizacji chrześcijańskiej etyki społecznej. Wszystkie struktury Kościoła obsadzane są w drodze demokratycznych wyborów. Osoby nie będące duchownymi mogą zasiadać we władzach kościelnych wszystkich stopni.

Życie chrześcijańskie jako czas służby i wzrostu

Moment opowiedzenia się za Chrystusem, towarzyszące mu duchowe nowonarodzenie, stanowi początek życia chrześcijańskiego. Odtąd wierzący ma wzrastać duchowo i intelektualnie. Pogłębiać się ma jego znajomość Słowa Bożego, umacniać wiara, a postawa moralna coraz bardziej ma się upodabniać do wzorca prezentowanego w Biblii. Wiara osoby, która zaufała Jezusowi winna przenikać całe jej życie, a nie stanowić tylko świątecznego doń dodatku. Staje się ona inspiracją dla rozwoju intelektualnego i uczuciowego, twórczych działań na rzecz otoczenia. Rodzi prawdziwy pokój w sercu, radość istnienia i wytrwałość w trudnych chwilach. Człowiek odkupiony znajduje dzięki Duchowi Świętemu zdolność do zerwania z

nałogami i niegodnymi chrześcijanina zwyczajami. Kultywuje życie rodzinne i towarzyskie, szanuje dostojeństwo i nienaruszalność związku małżeńskiego, pierwszoplanową rolę rodziny jako podstawowej komórki życia społecznego. Przykłada szczególną wagę do starannego wychowania oraz wykształcenia dzieci i młodzieży. Wierzący stara się składać dobre świadectwo poprzez sumienność w pracy zawodowej oraz odpowiedzialne stanowisko w życiu państwa, wykonując należycie swoje zobowiązania wobec władzy świeckiej.

Nie ma prawidłowego życia wiary bez uczestnictwa we wspólnocie kościelnej. Polegać ono powinno na zaangażowaniu w modlitwę Kościoła, słuchaniu Słowa Bożego, a w miarę możliwości: uczestnictwie w ewangelizacji oraz chrześcijańskiej działalności charytatywno-opiekuńczej. Zbór jest zatem naturalnym środowiskiem dla wierzących, domem duchowym, miejscem wzrostu, nauki, zdobywania doświadczeń, dzielenia się swymi odkryciami i dokonaniami, jest miejscem nabierania otuchy i zachęty do życia pośród niepokojów tego świata.

Życie chrześcijanina jest przygotowaniem do spotkania z Panem "twarzą w twarz". U kresu czasów bowiem, w momencie nieznanym Kościołowi i światu, Chrystus powtórnie przyjdzie na ziemię, by dokonać sądu nad ludzkością. Umarli wierzący powstaną do życia w chwale, niesprawiedliwi zaś zostaną oddaleni sprzed oblicza Pańskiego. Szczerzy wyznawcy żyjący w czasie powrotu Jezusa dołączą do zmartwychwstałych sprawiedliwych, tak jak oni przyobleczeni zostaną w chwalebne ciała i zamieszkają wspólnie w Domu Ojca, którym będzie Nowe Niebo i Nowa Ziemia, Niebiańskie Jeruzalem, gdzie Pan "otrze wszelką łzę z oczu ich".

Organizacja i formy działalności

Ustrój Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP

Zbór zgodnie z teologią baptystyczną jest Kościołem w pełni tego słowa znaczeniu, wyposażonym przez Boga we wszystkie dary, umożliwiające mu dojrzewanie i rozwój. Historycznie rzecz ujmując baptyści zawsze dążyli do współpracy i wzajemnego wspierania się przez zbory. Tradycyjnie też tworzyli lokalne związki zborów, a następnie unie krajowe, związki regionalne i związek ogólnoświatowy. Współcześnie działająca w Polsce unia zborów baptystycznych nosi nazwę Kościół Chrześcijan Baptystów w RP i posiada przedstawiony poniżej ustrój, opierający się na zasadach demokratycznych.

Zbory Kościoła. Zbory stanowią samodzielne finansowo i autonomiczne jednostki w ramach Kościoła, zrzeszające osoby posiadające status członków w oparciu o złożone wyznanie wiary, deklarację stosowania tej wiary w praktyce i chrzest w formie nowotestamentowej. Wszyscy członkowie zboru posiadają bierne i czynne prawo wyborcze, obsadzają w drodze wspólnych,

demokratycznych decyzji wszystkie funkcje w zborze (dotyczy to także wyboru duchownych) oraz decydują o bieżącej działalności zboru, w tym o sprawach finansowych i majątkowych. Na czele zboru stoi Rada Zboru, kierowana przez przewodniczącego, którym może być duchowny. Członkowie zboru delegują w drodze wyboru uczestników wyższych struktur Kościoła. Kościół baptystyczny w Polsce składa się obecnie z około 76 zborów.

Okręgi Kościoła. Okręgi są strukturą powołaną w celu realizacji zadań Kościoła w skali przekraczającej możliwości pojedynczego zboru. Zarządzane są przez Radę Okręgu wyłanianą przez zbory, na jej czele stoi Prezbiter Okręgu. W chwili obecnej istnieje w Polsce 9 okręgów Kościoła Chrześcijan Baptystów.

Kościół jako unia zborów. Władzami Kościoła, który jest związkiem (unią) zborów, są: Krajowa Konferencja Kościoła, Rada Kościoła oraz Prezydium Rady Kościoła. Krajowa Konferencja Kościoła jest najwyższą władzą stanowiącą Kościoła, złożoną z delegatów zborów, członków Rady Kościoła, członków Komisji Rewizyjnej Kościoła, Prezbiterów Okręgów, dotychczasowych Przewodniczących Rady Kościoła oraz Przewodniczących Komisji działających przy Radzie Kościoła. Rada Kościoła jest najwyższą władzą wykonawczą Kościoła powoływaną przez Krajową Konferencję Kościoła. Na jej czele stoi Przewodniczący, którym jest wybierany bezpośrednio przez Konferencję Kościoła Prezbiter Kościoła. Przewodniczący Rady Kościoła, jej Wiceprzewodniczący, Sekretarz i Skarbnik tworzą Prezydium Rady Kościoła, jako organ wykonujący uchwały Rady Kościoła.

Duchowni i diakoni Kościoła. Duchownymi Kościoła są prezbiterzy, kaznodzieje i wikariusze sprawujący obowiązki duszpasterskie i nauczycielskie, powoływani na urząd przez zbór. Pomocnikami duchownych są diakoni pełniący funkcje w zakresie pracy o charakterze charytatywnym i opiekuńczym, wspierający pracę duchownych oraz sprawujący wybrane obrzędy w zborze.

Kandydaci do pracy duszpasterskiej wykształcenie zdobywają w państwowej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie lub w seminariach teologicznych prowadzonych przez Kościół: Wyższym Baptystycznym Seminarium Teologicznym w Warszawie oraz w Biblijnym Seminarium Teologicznym we Wrocławiu.

Podstawowe formy działalności Kościoła

Działalność Kościoła polega w szczególności na publicznym oddawaniu Bogu czci, prowadzeniu działalności ewangelizacyjnej i oświatowej oraz charytatywno-opiekuńczej. Zbór

baptystyczny oddaje cześć Bogu szczególnie w ramach nabożeństwa organizowanego w niedziele i święta, a także w wybrane dni powszednie. Świętami kościelnymi są: Święto Narodzenia Pańskiego, Wielki Piątek, Święto Zmartwychwstania Pańskiego, Święto Wniebowstąpienia Pańskiego, Święto Zesłania Ducha Świętego. Są to uroczystości poświęcone wyłącznie uwielbieniu Boga, bowiem baptyści - których wiara posiada charakter monoteistyczny (wiara w jednego Boga), trynitarny (wiara w Boga w Trójcy Świętej jedynego) i chrystocentryczny (wiara w jedynego Boga objawionego przez Jezusa Chrystusa, posiadającego prawdziwą naturę Bożą i ludzką, będącego jedynym Pośrednikiem między Bogiem a ludźmi) - odrzucają kult kogokolwiek poza Bogiem, a także kwestionują pośrednictwo (dotyczy to także pośrednictwa kapłańskiego) dokonywane przez kogokolwiek poza Chrystusem, jedynym Pośrednikiem.

Podstawowe elementy nabożeństwa to w szczególności: modlitwa wspólna lub indywidualna, czytanie Słowa Bożego, kazanie bądź rozważanie tekstów Pisma Świętego, pieśni kościelne oraz wypowiedzi osób wierzących poświęconych ich duchowym przeżyciom, które prezentowane są w celu zachęcenia innych chrześcijan do wytrwałości w wierze. Podczas nabożeństw sprawowane są obrzędy chrztu i Wieczerzy Pańskiej. Kościół praktykuje także m.in. obrzędy zaślubin, ordynacji pastorskiej i pogrzebu chrześcijańskiego. Nabożeństwa odbywają się w kościołach, kaplicach, domach modlitwy i mieszkaniach prywatnych. Ich cechą charakterystyczną jest powściągliwa forma i koncentracja na prezentowanej treści. Podobnie wystrój miejsc, gdzie odbywają się zgromadzenia religijne, respektuje powyższe zasady: dokłada się starań, aby pomieszczenia te były estetyczne, a zarazem szanowały dostojeństwo nabożeństwa chrześcijańskiego. Teologia baptystyczna wyklucza istnienie przedmiotów kultu w rodzaju tzw. świętych obrazów, figur, relikwii etc. W miejscach, gdzie odbywają się nabożeństwa zazwyczaj znajduje się krzyż będący symbolem chrystianizmu.

Nabożeństwo prowadzi duchowny lub inny upoważniony członek zboru, znany ze stałości wiary i dobrej znajomości Słowa Bożego. W zborach baptystycznych także osoby nie pełniące określonej funkcji w Kościele, jeśli wykazują się odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, mają prawo wygłaszania kazań.

Wielką wagę Kościół przykłada do działalności ewangelizacyjnej, której celem jest zaznajomienie zainteresowanych z treścią przesłania biblijnego, mówiącego o Bogu, Jego miłości i przygotowanym przez Niego zbawieniu. Odbywa się ona poprzez publiczne kazania, odczyty, konferencje, koncerty, projekcje filmów itp. Kościół dystansuje się od wszelkich form podstępnego zdobywania sympatyków (prozelityzm), wierząc - zgodnie ze swoim wielowiekowym zwyczajem - że wiara chrześcijańska ma wartość tylko wtedy, gdy stanowi wynik swobodnej decyzji. Do takiej decyzji przygotować ma człowieka działalność ewangelizacyjna.

Ewangelizacja dotyczy zarówno osób spoza Kościoła jak i pochodzących z rodzin baptystycznych. Dlatego też elementem przygotowania dzieci członków Kościoła do decyzji wiary jest katechizacja. Odbywa się ona w kościelnych punktach katechetycznych. Jej celem jest zaznajomienie dzieci i młodzieży z Bożą ofertą i przygotowanie do decyzji wiary, którą winny podjąć samodzielnie.

Kościół prowadzi Dom Opieki dla osób starszych, a także realizuje inne formy pracy charytatywno-opiekuńczej, zarówno w wymiarze ogólnopolskim jak i lokalnym. Znany jest udział Kościoła w przekazywaniu społeczeństwu polskiemu pomocy charytatywnej udzielonej przez środowiska baptystyczne świata, zwłaszcza w okresie po II wojnie światowej i na początku lat 80-tych, w czasie stanu wojennego.

Działalność wydawnicza stanowi ważny element służby Kościoła, będącej formą kościelnej misji ewangelizacyjnej, nauczającej i oświatowej. Kościół publikuje miesięcznik "Słowo Prawdy", kwartalnik "Pryscylla". Prowadzi również wydawnictwo książkowe pod nazwą Wydawnictwo "Słowo Prawdy".

Dochody Kościoła pochodzą z dobrowolnych składek członkowskich, ofiar i datków przekazywanych przez wiernych. Ich dystrybucja podlega kontroli komisji rewizyjnych zborów oraz Komisji Rewizyjnej Kościoła, wybieranych zgodnie z demokratyczną procedurą.

Bieżącej informacji o działalności baptystów w Polsce i na świecie dostarcza miesięcznik Kościoła Chrześcijan Baptystów "Słowo Prawdy", zamieszczający szereg materiałów na tematy teologiczne, historyczne i praktyczne. Jego prenumerata wraz ze sprzedażą wymienionych powyżej pozycji książkowych jest realizowana pod adresem: Wydawnictwo "Słowo Prawdy", ul. Waliców 25, 00-865 Warszawa.

Wybrana literatura

Szkic wszechstronnej i autorytatywnej informacji na temat baptystów i Kościoła baptystycznego w języku polskim znaleźć można w Encyklopedii Katolickiej (Michał Stankiewicz, Baptyści, Encyklopedia Katolicka t. 1, Lublin 1989, s. 1310-1311) gdzie podano również obszerną bibliografię obcojęzyczną oraz w periodyku "Studia i Dokumenty Ekumeniczne" (Krzysztof Bednarczyk, Baptyści, Studia i Dokumenty Ekumeniczne, 1983 nr 4)

Przykładem zarysu teologii systematycznej pióra autora baptystycznego, pisanej z uwzględnieniem wszystkich opcji protestanckich w kontekście ogólnochrześcijańskim, jest książka Bruce Milne'a pt. Poznaj prawdę. Kompendium teologii chrześcijańskiej, Katowice 1992. Tam też pomieszczono obszerny szkic bibliograficzny: Wybrana polska bibliografia teologii systematycznej, gdzie ujęto pozycje odzwierciedlające stanowisko baptystyczne. Wybrane zagadnienia teologii dogmatycznej omawia w swej pracy polski teolog baptystyczny, Konstanty Wiazowski: Podstawy naszej wiary, Warszawa 1987. Poszczególnym tematom nauki biblijnej poświęcone są dostępne w języku polskim popularne opracowania znanego ewangelisty Billy Grahama: Duch Święty, Warszawa 1988; Musicie się na nowo narodzić, Warszawa 1978; Śmierć i co dalej?, Warszawa 1992. Baptystyczne stanowisko w sprawie chrztu przedstawia książka Erica Lane'a pt. Chcę być ochrzczony, Warszawa 1988. O specyfice konfesyjnej baptyzmu traktuje praca H. Cook'a, O co walczą baptyści?, Warszawa 1963. Zestawienie doktryny baptystycznej z katolicką oferuje przeznaczona dla szerokiego kręgu odbiorców publikacja Krzysztofa Bednarczyka: Chrześcijaństwo ewangeliczne a katolicy, Warszawa 1974.

Historię ruchu baptystycznego na ziemiach polskich omawia opracowanie H.R. Tomaszewskiego: Powstanie i rozwój ruchu baptystów w Polsce w latach 1858-1939 pomieszczone w Kalendarzu Chrześcijanina na rok 1983, wydanym nakładem Zjednoczonego Kościoła Ewangelicznego. Tej samej problematyce poświęcona jest książka K. Bednarczyka, Historia zborów baptystów w Polsce do 1939 roku, Warszawa 1994.

Niniejsze opracowanie autorstwa **prof. dr hab. Tadeusza J. Zielińskiego** ukazało się drukiem nakładem Wydawnictwa "
Słowo Prawdy
" w 1994 r.